

vyhlášení ZEMĚPISNÉ OLYMPIÁDY ŠKOLNÍ ROK 2018/2019 21. ROČNÍK

1. ORGANIZAČNÍ A ODBORNÝ GARANT SOUTĚŽE

Univerzita Karlova

Přírodovědecká fakulta

Geografická sekce

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Albertov 6, 128 43 Praha 2

Organizační garant:

RNDr. Jakub Jelen

e-mail: jakub.jelen@natur.cuni.cz

tel: +420 728 368 944

<http://www.zemepisnaolympiada.cz>

Garance jednotlivých věkových soutěžních kategorií:

A	Mgr. Petra Karvánková, Ph.D. e-mail: karvanko@pf.jcu.cz
B	doc. PaedDr. Eduard Hofmann, CSc. e-mail: evhofmann@seznam.cz
C	RNDr. Silvie R. Kučerová, Ph.D. e-mail: silvie.kucerova@ujep.cz
D	RNDr. Jan Pulec e-mail: pulecj@natur.cuni.cz

Koordinátor mezinárodních geografických soutěží:

RNDr. Hana Svobodová, Ph.D.; e-mail: hsvobodova@ped.muni.cz

Masarykova univerzita Brno, Pedagogická fakulta, katedra geografie

Odborný garant:

Ústřední komise Zeměpisné olympiády

předsedkyně: RNDr. Silvie R. Kučerová, Ph.D.; e-mail: silvie.kucerova@ujep.cz

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Přírodovědecká fakulta, katedra geografie

Česká geografická společnost, z.s.

prezident: prof. RNDr. Bohumír Janský, CSc.

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra fyzické geografie a geoekologie

vědecký tajemník: RNDr. Radim Perlín, Ph.D.; e-mail: radim.perlin@natur.cuni.cz

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Adresář krajských garantů soutěží (pro okresní a krajská kola Zeměpisné olympiády):

Praha:

Mgr. Michaela Perková
oddělení volného času
Odbor sportu a volného času
Magistrát hlavního města Prahy
Jungmannova 35/29, 110 00 Praha 1
tel: 236 005 955
e-mail: michaela.perkova@praha.eu

Středočeský kraj:

Mgr. Lenka Škopová
oddělení mládeže a sportu
Odbor školství, mládeže a sportu
Krajský úřad Středočeského kraje
Zborovská 11, 150 21 Praha 5
tel: 257 280 196
e-mail: skopova@kr-s.cz

Jihočeský kraj:

Mgr. Radka Voldřichová
oddělení mládeže, tělovýchovy a sportu
Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
Krajský úřad Jihočeského kraje
U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice
pracoviště:
Boženy Němcové 49/3, 370 76 České Budějovice
tel: 386 720 933
e-mail: voldrichova@kraj-jihocesky.cz

Plzeňský kraj:

Mgr. Ludmila Novotná
oddělení mládeže a sportu
Odbor školství, mládeže a sportu
Krajský úřad Plzeňského kraje
Škroupova 18, 306 13 Plzeň
tel: 377 195 373
e-mail: ludmila.novotna@plzensky-kraj.cz

Karlovarský kraj:

Ing. Pavel Kubeček
oddělení organizační, správní, mládeže a sportu
Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
Krajský úřad Karlovarského kraje
Závodní 353/88, 360 06 Karlovy Vary
tel: 354 222 184, 736 650 096
e-mail: pavel.kubecek@kr-karlovarsky.cz

Ústecký kraj:

Bc. Pavel Kucler
oddělení pro mládež, tělovýchovu a volný čas
Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
Krajský úřad Ústeckého kraje
Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem
tel: 475 657 969, 777 499 821
e-mail: kucler.p@kr-ustecky.cz

Liberecký kraj:

Ing. Eva Hodobodová
oddělení mládeže, sportu a zaměstnanosti
Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu
Krajský úřad Libereckého kraje
U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec
tel: 485 226 635, 739 541 550
e-mail: eva.hodobodova@kraj-lbc.cz

Královéhradecký kraj:

Ing. Mgr. Věra Kodousková
oddělení primárního a zájmového vzdělávání
Odbor školství
Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Pivovarské nám. 1245/2, 500 03 Hradec Králové
tel: 495 817 580
e-mail: vkodouskova@kr-kralovehradecky.cz

Pardubický kraj:

Mgr. Lenka Havelková
oddělení organizační a vzdělávání
Odbor školství
Krajský úřad Pardubického kraje
Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice
tel: 466 026 215
e-mail: lenka.havelkova@pardubickykraj.cz

Kraj Vysočina:

Mgr. Marie Kacetlová
oddělení mládeže a sportu
Odbor školství, mládeže a sportu
Krajský úřad Kraje Vysočina
Žižkova 57, 587 33 Jihlava
pracoviště: Jihlava, Věžní 28, kancelář číslo 108
tel: 564 602 942
e-mail: kacetlova.m@kr-vysocina.cz

Jihomoravský kraj:

Bc. Jana Konečná
referentka pro práci s talenty a správu
dotací OŠ
oddělení prevence a volnočasových aktivit
Odbor školství
Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo nám. 3, 601 82 Brno
pracoviště: Cejl 73, 601 82 Brno
tel: 541 658 306
e-mail: konecna.jana@kr-jihomoravsky.cz

Olomoucký kraj:

Bc. Kateřina Kosková
oddělení krajského vzdělávání, sportu a dotací
Odbor školství, sportu a kultury
Krajský úřad Olomouckého kraje
Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc
tel: 585 508 661
e-mail: k.koskova@kr-olomoucky.cz

Mgr. Radim Sukop
oddělení mládeže a sportu a rozvoje lidských zdrojů
Odbor školství, mládeže a sportu
Krajský úřad Zlínského kraje
třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín
tel: 577 043 774
e-mail: Radim.Sukop@kr-zlinsky.cz

Ing. Ondřej Schenk
referent pro soutěže a školní tělovýchovu
Odbor školství, mládeže a sportu
Moravskoslezský kraj - Krajský úřad
28. října 117, 702 18 Ostrava 2
tel: 595 622 250
e-mail: ondrej.schenk@msk.cz

2. STRUKTURA SOUTĚŽE

Zeměpisná olympiáda je pořádána pro následující věkové soutěžní kategorie:

A	6. ročník základních škol a 1. ročník (prima) osmiletých gymnázií
B	7. ročník základních škol a 2. ročník (sekunda) osmiletých gymnázií
C	8. + 9. ročník základních škol, 3. + 4. ročník (tercie + kvarta) osmiletých gymnázií a 1. + 2. ročník šestiletých gymnázií
D	1. až 4. ročník středních škol (bez ohledu na zaměření a specializaci), 5. až 8. ročník osmiletých gymnázií (kvinta až oktáva) a 3. až 6. ročník šestiletých gymnázií

3. SOUTĚŽNÍ KOLA A ČASOVÝ HARMONOGRAM SOUTĚŽE

Termíny jednotlivých kol jsou společné pro všechny soutěžní kategorie A až D.

Pro soutěžní **kategorie A a B** je **nejvyšším** kolem kolo **krajské**.

Pro soutěžní **kategorie C a D** je **nejvyšším** kolem kolo **celostátní** (ústřední).

Pro kategorii D navazují dvě mezinárodní soutěže:

- **The International Geography Olympiad (iGeo)**
- **International Earth Science Olympiad (IESO)**

Výherci celostátního kola kategorie C mají možnost se zúčastnit tuzemské **Letní geografické školy ZO**.

Pro účastníky ZO **od okresních kol** bude i letos ve spolupráci s Českou kartografickou společností připravena **soutěž zaměřená na mapové dovednosti a mapovou tvorbu**. Vyhlášení této soutěže naleznete na straně 8 tohoto dokumentu, podrobné pokyny k soutěži budou součástí pokynů **pro okresní kolo**.

Školní kolo (pro soutěžní kategorie A–D)

Školní kolo organizují vyučující zeměpisu/geografie na základních a středních školách. Soutěžní úlohy, témata a způsob práce jsou plně v jejich režii. Metodická pomoc byla v posledních ročnících zveřejněna v časopisu Geografické rozhledy. Na internetových stránkách ZO jsou také jako metodická pomoc v rubrice „Testy“ zveřejněny všechny soutěžní úlohy od roku 2012, včetně autorských řešení. Školní kolo je nutné uskutečnit nejpozději **do konce ledna 2019**. Pokud jste na vaší škole dosud Zeměpisnou olympiádu neorganizovali, a máte zájem se do této soutěže zapojit, kontaktujte vašeho krajského garanta (koordinátora soutěží, pracovníka krajského úřadu, odboru školství) a dohodněte postup (viz adresář krajských garantů soutěží tohoto dokumentu). Pro bližší podrobnosti navštivte webové stránky www.zemepisnaolympiada.cz (záložka JAK SE ZAPOJIT/CHCI ORGANIZOVAT), kde naleznete veškeré informace.

Okresní kolo (pro soutěžní kategorie A–D)

Okresní kolo koordinují v jednotlivých krajích Česka příslušné odbory školství krajských úřadů na základě zadání hlavního organizátora (tj. Geografické sekce PŘF UK). Kontakty na příslušné pracovníky (garanty) v krajích viz adresář krajských garantů soutěží tohoto dokumentu. Okresní kolo se uskuteční **ve středu 20. 2. 2019**. V případě, že na toto datum připadají ve vaší škole jarní prázdniny, kontaktujte prosím vašeho krajského garanta a dohodněte další postup.

Krajské kolo (pro soutěžní kategorie A–D)

Krajské kolo koordinují v jednotlivých krajích Česka příslušné odbory školství krajských úřadů na základě zadání hlavního organizátora (tj. Geografické sekce PřF UK). Kontakty na příslušné pracovníky (garanty) v krajích viz adresář krajských garantů soutěží tohoto dokumentu. Krajské kolo se uskuteční **ve středu 20. 3. 2019**.

Celostátní kolo (pro soutěžní kategorie C a D)

Celostátní (ústřední) kolo pořádá geografická sekce Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, v budově děkanátu (Albertov 6, Praha 2) a v terénu v zázemí hl. m. Prahy. Celostátní kolo se uskuteční **ve čtvrtek a pátek 25. a 26. 4. 2019**. V celostátním kole bude část úkolů pro kategorii D zadána v anglickém jazyce (vítězové postupují do mezinárodních geografických soutěží, kde je jednacím řečí angličtina).

Soustředění vítězů celostátního kola (pro soutěžní kategorie C a D)

Pro vítěze celostátního (ústředního) kola a účastníky mezinárodních soutěží se bude konat **v polovině července** výběrové soustředění. Soutěžící kategorie D se v rámci něj budou **připravovat na mezinárodní geografické soutěže**, pro soutěžící kategorie C je připravena **letní geografická škola**.

Mezinárodní geografické soutěže (pro soutěžní kategorii D)

Vítězové celostátního kola, kteří splňují věkové podmínky pořadatelů, postupují na dvě mezinárodní soutěže:

- Mezinárodní geografická olympiáda (iGeo) pořádaná Mezinárodní geografickou unií (IGU)
 - koná se každoročně v průběhu srpna, **v roce 2019 v Hong Kongu**
- Mezinárodní olympiáda věd o Zemi (IESO) pořádaná International Geoscience Education Organization
 - koná se každoročně koncem srpna, **v roce 2019 v Jižní Koreji**

Postupový klíč:

ze školního do okresního kola	- počet postupujících stanoví okresní komise ZO
z okresního do krajského kola	- v každé soutěžní kategorii (A–D) postupují první dva nejúspěšnější řešitelé (1. a 2. místo) - spolu s nimi postupuje dalších X úspěšných řešitelů, kteří dosáhli nejvyššího počtu bodů v okresních kolech ZO (v souhrnu za všechny okresy daného kraje v příslušné soutěžní kategorii). Hodnotu X stanovuje krajská komise ZO a hodnota X může být nejvýše rovna počtu okresů v daném kraji.
z krajského do ústředního kola	- v kategorii C a D postupuje přímo vítěz (1. místo) - spolu s nimi postupuje dalších 10 úspěšných řešitelů, kteří dosáhli nejvyššího počtu bodů v krajských kolech ZO (v souhrnu za všechny kraje Česka v příslušné soutěžní kategorii) – seznam postupujících soutěžících bude zveřejněn na webové stránce www.zemepisnaolympiada.cz
z ústředního do mezinárodního kola	- v kategorii D (International Geography Olympiad, iGeo) postupují čtyři nejúspěšnější řešitelé z ústředního kola (1. –4. místo), kvalifikační podmínkou pořadatele je věk soutěžících v rozpětí 16–19 let - v kategorii D (The International Earth Science Olympiad) postupují dva nejúspěšnější řešitelé fyzikogeografické části celostátního kola, kvalifikační podmínkou pořadatele je věk soutěžících do 19 let k 1. 7. příslušného roku soutěže

Každý z vítězů celostátního kola ZO, který postupuje na mezinárodní geografické soutěže, **musí v době konání mezinárodních soutěží splňovat uvedenou věkovou podmínku kvalifikace**. Vítěz celostátního kola, který tuto podmínku nesplňuje, se nemůže mezinárodních soutěží zúčastnit, a při vyhlášení výsledků celostátního kola za něj musí být stanoven náhradník, kterým je vždy další umístěný v pořadí.

4. TEMATICKÉ ZAMĚŘENÍ SOUTĚŽE

Ústřední komise ZO se snaží v maximální možné míře přihlédnout k volbě takového tematického zaměření úloh, které respektuje nejčastější vzdělávací obsah jednotlivých ročníků školního zeměpisu/geografie, ačkoli je to při stávajících možnostech a odlišnostech ŠVP různých škol problematické. Ústřední komise ZO bere rovněž v úvahu zájem soutěžících o obor. Proto je zaměření úloh širší, nad rámec běžné školní výuky, vždy však úměrné věku soutěžících. Důraz je kladen na dovednosti analýzy a syntézy poznatků, vysvětlení a pochopení problémů – dávání do souvislostí, nikoli ověření pouhého memorování.

Dominantní tematické zaměření úloh se vztahuje pouze na úlohy testu geografických znalostí. Práce s atlasem či mapou jimi není limitována, jelikož se jedná o práci se zdrojem informací.

Kategorie	Soutěžní kolo	Dominantní zaměření úloh testu geografických znalostí a praktické části
A	okresní	- kartografie, Země ve vesmíru, obecná fyzická geografie
	krajské	- kartografie, Země ve vesmíru, obecná fyzická geografie - vlastivěda Česka
B	okresní	- kartografie, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie - Afrika, Austrálie a Oceánie, Amerika
	krajské	- kartografie, fyzická geografie, obecná sociální geografie - Afrika, Austrálie a Oceánie, Amerika, Asie
C	okresní	- kartografie a geoinformatika, obecná fyzická geografie - Evropa
	krajské	- obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie - Evropa, Česko
	ústřední	- kartografie a geoinformatika, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie, rozvojové problémy, krajina a životní prostředí - Evropa, Evropská unie, Česko - terénní cvičení, praktické aplikace geografie
D	okresní	- kartografie, Země ve vesmíru, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie - regionální geografie
	krajské	- kartografie, obecná fyzická geografie, krajina a životní prostředí, obecná sociální geografie - regionální geografie
	ústřední	- kartografie a geoinformatika, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie, rozvojové problémy, krajina a životní prostředí - regionální geografie - terénní cvičení, praktické aplikace geografie

5. STRUKTURA SOUTĚŽNÍCH ÚLOH

Ve všech soutěžních kategoriích a centrálně zadávaných kolech (tj. okresní, krajské a celostátní), se testují tři typy znalostí a dovedností:

a) práce s atlasem

Práce s atlasem není omezena výběrem témat a regionů uvedených v tabulce na s. 5. Pro zajištění objektivnosti a rovných podmínek soutěže jsou žáci povinni v průběhu této části soutěže pracovat pouze s níže uvedenými atlasy.

Tvůrci úloh budou vycházet z nejnovějších vydání atlasu světa i Česka a zároveň budou provádět kontrolu řešitelnosti úloh s předchozími vydáními těchto atlasů nakladatelství Kartografie Praha, a. s., v případě, že by škola nebo žáci nové vydání nevladnili.

V případě, že bude úloha zaměřena na práci s jinou mapou, neobsaženou v uvedených atlasech, bude mapový podklad dodán hlavním organizátorem soutěže.

Ve **školních kolech** je doporučeno využívat jakékoliv typy školních zeměpisných atlasů světa či Česka (např. z nakladatelství Kartografie Praha, a. s., Terra-Klub, o. p. s., SHOCart a dalších).

V **okresních kolech** jsou soutěžící povinni využívat pouze jeden z uvedených atlasů světa:

- Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2018, 4. vydání, 1. dotisk, 184 s.
- Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2017, 4. vydání, 184 s.
- Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2015, 3. vydání, 4. dotisk, 176 s.

V **krajských kolech** jsou soutěžící povinni využívat pouze jeden z uvedených atlasů světa **a zároveň** jeden z uvedených atlasů České republiky:

- Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2018, 4. vydání, 1. dotisk, 184 s.
- Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2017, 4. vydání, 184 s.
- Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2015, 4. dotisk, 3. vydání. 176 s.
- Česká republika: školní atlas pro základní školy a víceletá gymnázia. Kartografie Praha, a. s. 2017, 3. vydání, 4. dotisk. 36 s.
- Česká republika: školní atlas pro základní školy a víceletá gymnázia. Kartografie Praha, a. s. 2016, 3. vydání, 3. dotisk. 36 s.

b) písemný test geografických znalostí (práce bez atlasu)

Písemný test **přihlíží k výběru témat a regionů** pro jednotlivé soutěžní kategorie (viz tabulka na s. 5). I písemný test však může obsahovat úlohy využívající kartografické podklady (v případě nutnosti budou dodány tvůrci úloh).

c) praktická část

Praktická část **není omezena výběrem témat a regionů** uvedených v tabulce na s. 5. V praktické části se nejčastěji jedná o zpracování a vyhodnocení dat, čtení textu s porozuměním, řešení problému s využitím různých zdrojů informací apod. Pokud bude pro řešení praktické části soutěžící potřebovat atlas, bude tato skutečnost uvedena v zadání úlohy. Případné atlasy využívané v praktické části se budou shodovat s těmi, které budou soutěžící využívat v části „práce s atlasem“.

V **celostátním kole** praktická část nabývá podobu **práce v terénu**, vyhodnocení dat získaných terénním šetřením, určení příčin a důsledků pozorovaných jevů a procesů, formulace a zdůvodnění závěrů.

6. POVOLENÉ VYBAVENÍ PRO SOUTĚŽ

Tyto instrukce se vztahují obecně na všechna soutěžní kola všech kategorií. **V každém soutěžním kole budou upřesněny a specifikovány.** Propozice pro okresní krajské i celostátní kolo budou zveřejněny přibližně 14 dní před konáním jednotlivých kol na internetových stránkách soutěže a budou rozeslány okresním i krajským komisím.

- psací potřeby (propisovací tužka, tužka, pastelky minimálně dvou barev),
- pravítko, trojúhelník, úhloměr,
- kalkulačka (ne v mobilním telefonu),
- školní atlasy světa a České republiky (pro okresní a krajská kola atlasy z řady nakladatelství Kartografie Praha, a. s. – viz výše).

7. POZNÁMKY

- Průběžně sledujte informace na internetových stránkách Zeměpisné olympiády: **www.zemepisnaolympiada.cz**
- Nejnovější informace a aktuality naleznete také na: **www.facebook.com/zemepisnaolympiada**
- Organizátoři Zeměpisné olympiády rádi uvítají vaše náměty pro tvorbu soutěžních úkolů, doporučení ke změně koncepce tematického zaměření úloh a další podnětné připomínky. Děkujeme.
- V případě jakýchkoliv dotazů se obraťte na hlavního organizačního garanta nebo na garanty jednotlivých kategorií (viz kontakty v úvodu tohoto dokumentu).

Jakub Jelen

RNDr. Jakub Jelen

V Praze dne 1. 9. 2018

Organizátoři Zeměpisné olympiády vyhláší ve spolupráci s Českou kartografickou společností

3. ročník doplňkové soutěže

O NEJLEPŠÍ MAPU NA GEOGRAFICKÉ TÉMA

Každý účastník 21. ročníku Zeměpisné olympiády (dále jen ZO) se může soutěže zúčastnit odevzdáním vlastnoručně vytvořené mapy na libovolné geografické téma. Mapy splňující níže uvedené pokyny budou vyhodnoceny po geografické a kartografické stránce. Autoři nejlepších map budou odměněni Českou kartografickou společností zajímavými cenami.

Průběh soutěže:

- mapu může přihlásit jednotlivec či skupina max. 3 účastníků okresního kola ZO,
- mapy se do soutěže odevzdávají níže uvedeným způsobem nejpozději do 1. dubna 2019,
- mapy lze odevzdat pouze v papírové formě,
- geografickým tématem se rozumí znázornění libovolných vlastností území (např. jejich rozmístění, naměřených číselných apod.) nebo prostorových vztahů (např. procesů v přírodě, sídlech, regionech, státech aj.),
- použití počítačů pro sestavení mapy není zakázáno,
- maximální rozměr mapy je formát A3,
- očekává se původní přístup ke znázornění geografického tématu, nikoli napodobování profesionálních map,
- autoři nejlepších odevzdaných map postoupí do finále soutěže, které se uskuteční v rámci ústředního kola ZO ve dnech 25. a 26. dubna 2019 v Praze, kde před odbornou komisí představí své mapy.

Mapy budou hodnoceny odděleně kartografickou a geografickou komisí, výsledky budou vyhlášeny za:

- mapu s nejlepším geografickým obsahem,
- mapu s nejlepším kartografickým zpracováním,
- celkově nejlepší mapu (jako součet obou hodnocení).

Samostatnou kategorií soutěže je cena „MAP POPULI“, o jejímž vítězi se rozhodnou účastníci ústředního kola ZO ve dnech 25. a 26. dubna 2019.

Pokyny pro odevzdávání map:

Mapy je možné doručit buď osobně v úředních hodinách na sekretariát katedry sociální geografie a regionálního rozvoje nebo zaslat poštou na adresu:

Zeměpisná olympiáda - RNDr. Jakub Jelen
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta
Albertov 6, 128 43 Praha 2

Mapy je zasílejte v obálkách nebo v papírových tubusech. Zároveň je možné odeslat více soutěžních map pohromadě či je zaslat prostřednictvím sekretariátu vaší školy.

Každá odevzdaná mapa musí obsahovat:

název mapy, jméno autora, adresu a název školy a kontaktní email (bez těchto náležitostí nebudou mapy do soutěže přijaty)

V případě otázek pište na email: vit.vozenilek@upol.cz nebo jakub.jelen@natur.cuni.cz.